Anul al 55-lea

EXEMPLARUL { In România 3 lei. In străinătate 6 lei.

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

Nr. 165 Sâmbătă 18 Iunie 1938
14 Pagini P 1111

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

CINSTIREA BĂRBAȚILOR DE SEAMĂ

„Cinstindu-vă, cinstim ce are mai bun și mai de preț neamul acesta al nostru".

Aceste cuvinte au fost spuse de d. colonel Dumitrescu-Polichron în discursul rostit cu prilejul sărbătoririi viteazului între viteji, d. general Gh. Rasoviceanu.

E adevărat. Cinstind pe bărbații noștri de seamă, pe oamenii cari au binemeritat dela neam și țară, cinstim și mărturisim însușirile alese ale neamului și în acelaș timp afirmăm încrederea în viitorul țării, care dă naștere unor oameni cu astfel de însușiri.

De aceea, sărbătorirea celor ce merită să fie sărbătoriți, așa cum a meritat în ziua de Duminică d. general Rasoviceanu, așa cum, cu două-trei zile mai înainte a meritat d. Gh. Mironescu, nu este numai o îndeplinire a unei datorii de recunoștință, o satisfacție morală la care au tot dreptul cei sărbătoriți. Ea are o însemnătate mai mare și mai înaltă.

Bărbații de seamă, oamenii cari se impun prin meritele, calitățile și prin marile servicii aduse țării în orișice domeniu, sunt doar chintezența și întruchiparea însușirilor ce posedă neamul din care au ieșit.

Un popor, care n'a dat în nici o direcție nici un fel de personalități, un popor, care n'a făcut dovadă de vitejie în timp de război și nici dovadă de hărnicie ce iese din comun în timp de pace, este un popor de calitate inferioară. In loc de a spera în zile mai bune, el trebue să se aștepte ca, într'un viitor mai mult sau mai puțin apropiat, să fie supus și stăpânit de popoare ce stau pe o treaptă mai înaltă pe scara bunelor însușiri de tot felul. Un astfel de popor nu stârnește măcar sentimente de compătimire, atunci când ar fi să i se răpească dreptul la viață liberă și de sine stătătoare.

Stăruim, așa dar, asupra adevărului că sărbătorirea și cinstirea bărbaților meritoși sunt sărbătorirea și cinstirea unui neam întreg, este un serviciu prețios ce se aduce neamului. Faptele vrednice de laudă săvârșite de sărbătoriți se resfrâng doar asupra întregului neam și asupra întregei țări.

Un alt adevăr sau, mai bine zis, un alt învățământ se desprinde din acest act de cinstire și de recunoaștere a unor merite reale și nepieritoare. E un învățământ, de care ar trebui să țină seamă o bună parte din tineret — ba chiar, poate, mai mult decât tineretul, ar trebui să țină seamă aceia cari vor să acrediteze o legendă lipsită de orice temeiu și de orice logică.

Să spunem în două cuvinte legenda ce se încearcă a fi acreditată. Cică totul a fost rău în trecut, așa că binele trebuie să înceapă de-acum înainte.

Nu, hotărît nu! După cum România nu începe cu noi, cei cari trăim astăzi, tot așa virtuțile și însușirile nu sunt un produs și niciun monopol al generației de astăzi. In fiecare perioadă de timp se găsesc în societatea omenească slăbiciuni și se văd pete și păcate.

Dar ar însemna o ciudată și foarte tristă deformație a vederii și a puterii de discernământ, ca să vezi și să deslușești numai părțile slabe și să fii incapabil de a vedea și deslușì și părțile bune și alese ale acelei societăți sau generații.

Fără să mergem până la admirația entuziastă ce nutrea nemuritorul Eminescu pentru oamenii și stările de lucruri din trecut, nu este însă îngăduit să se arunce mereu cu pietre asupra trecutului — fie chiar a trecutului celui mai apropiat de noi — și să se creadă că de acum înainte totul, cum a spus un cugetător, va fi mai bine în această lume, care urmează a fi cea mai bună.

Să muncim și să ne străduim cu toții ca, în orișice direcție, lucrurile să meargă mai bine de cum au mers până acum. Așa cere legea progresului și tot așa cer interesele neamului și țării. Dar de la această datorie și până la afirmația că totul a fost rău și prost mai înainte, este o distanță ce nu trebuie trecută.

Desmințirea hotărîtă a unei asemenea afirmații o găsim tocmai în meritele acelor bărbați, pe cari neamul îi sărbătorește, nu pentru intenții de viitor, ci pentru fapte mari și reale săvârșite în trecutul în care se încearcă să se arunce cu pietre.

O importantă expunere de politică externă a d-lui Daladier

Paris, 15 (Rador). — D. Daladier, președintele consiliului și ministru al Apărării Naționale, a ținut astăseară o cuvântare în fața comitetului executiv al partidului radical-socialist, în cursul căreia a prezentat un cuprinzător tablou asupra sforțărilor continui întreprinse de guvernul său pentru înviorarea activității economice printr'un plan de ansamblu ce se întinde până la 1940 și prin măsuri speciale pentru sporirea producției.

Trecând apoi la politica externă, d. Daladier a veștejit bombardamentele barbare din Spania și China și a adăugat: „Datoria noastră e de a lupta fără răgaz contra contagiunii violenței. Nu am crezut niciodată că războiul este fatal. Cred și azi că nu există conflicte care să nu poată fi rezolvate prin metode pacifice, cu condiția ca să fim hotărîți a nu ne lăsa surprinși de evenimente"

Primul ministru a continuat: „Rămânem credincioși doctrinei și acțiunii guvernelor care neau precedat în ce privește războiul ce se desfășoară actualmente în Spania. Rămânem credincioși politicii de neintervenție, dar ca orice înțelegere internațională ea trebue să fie leală, reciprocă și simultană... Nu ne vom abate dela această metodă, pentruca soarta Spaniei să fie hotărîtă numai de spanioli. Pentru aceasta nu avem în vedere decât interesele comune ale justiției și păcii și ale Franței".

Călătoria M. S. Reginei Maria a Iugoslaviei pe coasta Adriaticei

Belgrad, 15 (Rador). — M. S. Regina Maria a Iugoslaviei, însoțită de șora Sa, A. S. R. Principesa Elisabeta, a sosit la castelul Milocer, pe bordul yachtului regal „Danica".

In timpul călătoriei în lungul coastelor Adriaticei, yachtul regal a fost escortat de torpiloarele „Orient" și „Spasilac" precum și de un hidroavion.

In tot lungul drumului, M. S. Regina Maria a fost călduros aclamată de populația de pe țărmul mării.

M. S. Regele la probele de Miercuri ale concursului hipic internațional

Ploaia torențială de aseară

O ploaie torențială a început să cadă asupra Capitalei, Miercuri seară pela ora 8 fără un sfert, menținându-se timp de 15 minute.

La ora 8 și jumătate a venit o a doua repriză care a durat 30 de minute și a fost mai abondentă, însoțită de dese manifestațiuni electrice: tunete și fulgere.

La orele 9 jum. a început să cadă o a treia repriză, care a fost cea mai abondentă, dând impresia unei adevărate ruperi de nori. S'au produs și câteva descărcări electrice: trăznete, cari însă în oraș n'au avut nicio repercusiune.

Deși cantitatea de apă, revărsată asupra orașului într'un interval de timp, relativ scurt, a fost extrem de abondentă, totuș gurile canalelor au putut s'o absoarbă complet, astfel că nu s'a produs nicio inundație.

Nu este exclus ca prin cartierele periferice, unde nu există canalizare, să se fi produs inundații.

Ploaia de Miercuri seara a fost binevenită, căci ea a spălat străzile și a răcorit atmosfera.

Executarea unor condamnați la moarte pentru spionaj

Berlin, 15 (Rador). — Azi dimineață au fost executați cu securea soții Georg și Anna Switzer, condamnați la moarte pentru spionaj în favoarea unei puteri străine.

Comisia internațională a Dunării și-a strămutat sediul la Belgrad

Viena, 15 (Rador). — *Agenția „Havas" transmite:*

Comisiunea internațională a Dunării a hotărît să-și mute sediul dela Viena la Belgrad.

Această schimbare se va produce cu începere dela 1 August 1938.

TRAGICUL SFÂRȘIT AL CUNOSCUTULUI CAMPION AMERICAN MENDENHALL

Două fotografii impresionante de pe autodromul Hammond (Indiana): Sus, automobilul cunoscutului campion american Mendenhall prins în clipa când să răstoarnă, fiindcă s'a lovit de baraj. Jos, campionul mort, cu capul sfărîmat în mașina pe care printr'o ultimă sforțare a oprit-o din viteză

FILME

— Unde pleci de vară?

— Nicăeri.

— Din cauza chestiei externe?... Înțeleg prin asta supărările din afară de casă.

— Nu... Eu sunt în bune relații cu toate... puterile... Ne vedem sau ne vorbim la telefon zilnic.

— Poate că dacă ar fi mai răspândită televiziunea și ai vedea mutrele unor prietene aflând că ești fericită, ar fi mai rare vizitele și telefoanele... Atunci, stai prost cu chestia internă.

— Deloc... Menajul meu provoacă admirație și invidie.

— Nu mai pricep nimic.

— Am un inamic invincibil... Nu râde, fiindcă este foarte serios... Din cauza necurățeniei vecinilor, m'au invadat șoarecii... Știu că îmi vei recomanda diferite ingrediente pentru stârpirea lor, dar le-am întrebuințat pe toate și totuși buletinul pe ziua de astăzi este: luptele sunt în curs... De pisici nu vreau s'aud; sunt perfide și sunt vehicule de microbi... Inchipuește-ți unde am ajuns din cauza disperării... Mi-a dat cineva adresa unei babe care descântă șoarecilor în așa fel încât nu se mai trezesc niciodată... Mi-a spus că făcuse experiență și reușise.

— Și?

— Am chemat-o, i-am plătit cât a cerut, a bolborosit prin curte... Dar tocmai când începusem să sper că voi fi salvată, ea se înapoiă dela poartă ca să-mi spună:

— Să n'aveți nici o grijă... Așa cum am lucrat eu, n'or să vă mai supere... Dar ca să fiți mai sigură, faceți rost și de niță pisică!

Don José

SCRISORI DIN PARIS

In subsolurile aerodromului le Bourget

Interesante experiențe cu „chesonul pneumatic"

de RENE SAIVE

Paris, Iunie

O experiență senzațională s'a făcut de curând în subsolurile aeroportului Le Bourget. Doi savanți francezi, d-rul Richou și prietenul său, maiorul Jean Artola, s'au menținut în mod artificial într'un cheson pneumatic timp de 48 de ore în șir, la o înălțime de 7000 metri. Această experiență fiziologică este cea dintâi și trebuie subliniată. In domeniul acesta, Franța face o operă remarcabilă și trece hotărît înaintea tuturor celorlalte țări.

Să vedem mai întâi materialul.

Chesonul pneumatic al aeroportului Bourget este un vast aparat unde se reproduc fenomenele ivite cu ocazia ascensiunilor aeronautice, spre a fi studiate mai ușor. Datorită lui, savanții Pierre Behague, Garsaux și Richet au putut după 2 ani de sforțări să descrie ceeace s'ar petrece când avioanele ar ajunge în stratosferă și să studieze efectul depresiunii atmosferice asupra unor anumite răni sau boale.

— Cum e conceput acest cheson?

— Nimic nu e mai simplu de înțeles, ne explică d-rul Pierre Behague, dela Liga aeronautică a Franței. Cânt te urci, aerul se rărește... Se pompează deci aerul din chesonul care e ermetic închis, dar spre a evita golirea lui prea repede, se scoate aerul în mai mare cantitate decât îl lași să intre, astfel că „ascensiunea" e tot atât de lină sau rapidă după cum vrem să o facem să fie. Spre a „coborî" se procedează, firește, invers.

„Dar, urcându-te, aerul se răcește. Ar trebui deci să scadă în mod progresiv temperatura aerului din cheson. Această problemă, mai complicată decât precedenta, a fost rezolvată făcând să se treacă aerul intrat printr'o sara-

DOCTORUL RICHOU

mură incongelabilă răcită la minus 40 grade.

„Rămânea curentul din aer: un puternic ventilator nu numai că agită aerul, dar îl mai face să circule ca o elice de avion, și astfel se găsesc înfăptuite cele trei cauze ale modificărilor fiziologice întâmpinate de aviatori: depresiunea, frigul și curentul, deși carlingele închise permit azi să se elimine acest din urmă factor.

„Interiorul chesonului este supraveghiat din afară de niște ferăstruici și poate să comunice cu exteriorul, fără ca presiunea să varieze, printr'o fereastră specială. El e înzestrat cu semnale electrice, cari înlocuesc telefonul inoperant în rărirea aerului la

(Continuare in pag. 2-a)

PICTORUL GRIGORESCU

de ELENA VĂCĂRESCU

Nu pot uita în această zi de glorificare a marelui nostru Grigorescu originea lui dâmbovițeană. Născut pe plaiurile pe cari eu însămi mi-am trăit copilăria, Grigorescu mi-i cu atât mai aproape.

Acelaș spectacol al solului și oamenilor de la noi s'a oferit privirii noastre tinere. Ochii noștri s'au deschis mari la aceeași lumină tare a cerului românesc. Am învățat ca și dânsul a iubi grația rustică a copilelor de la noi, nostalgia care umbrește privirea luminoasă a păstorilor, linia unduitoare a peisagiului...

Grigorescu ne-a lăsat moștenire o vie sinteză a ființei românești, o sinteză de culori, de lumini, de limite, de gânduri topite pictural, cari ne sunt specifice. Valoarea lui de artist e sporită de valoarea lui de pictor gânditor. Astăzi, când românismul își precizează funcția lui eternă, astăzi când sufletul românesc își află tipare din ce în ce mai precise și mai bogate, învățătura pe care ne-o dă opera lui Grigorescu se vădește la înălțimea admirației pe care ne-o inspiră viziunea lui spontană, sigură și originală.

Urmările catastrofale ale inundațiilor în China

oxo

Shanghai, 15 (Rador). — Apele fluviului Galben au rupt digurile situate la 160 km. de cele rupte în cursul zilei de eri.

O parte din provincia Shantung a fost inundată.

Țăranii înspăimântați de revărsarea fluviului, fug în toate direcțiile.

Operațiile militare din regiunea situată între Kaifeng și Cengceu au fost suspendate.

Unități de soldați japonezi din geniu se străduesc să astupe spărturile provocate de ape în diguri.

*

Shanghai, 15 (Rador). — Creșterea nivelului apelor Fluviului Galben, în nordul provinciei Honan, continuă cu mare putere din cauza ploilor.

In cercurile japoneze se recunoaște că inundațiile au făcut victime și în rândurile trupelor japoneze.

FLUVIUL CREȘTE CU O FORȚA CONSIDERABILA

Shanghai, 15 (Rador). — Fluviul Galben crește încontinuu cu o forță considerabilă, din pricina ploilor torențiale.

Fluviul revărsat a inundat un teritoriu de peste 1.500 km. pătrați, cuprinzând 2.000 sate. Sătenii cuprinși de panică nu mai știu în ce direcție să fugă.

CRONICA ȘTIINȚIFICĂ

RADIOMETALOGRAFIA

Aplicațiunile industriale ale razelor Roentgen

de prof. CHR. MUSCELEANU

In 1895, când fizicianul german William Konrad von Roentgen, primul laureat cu premiul Nobel (1901), a descoperit razele care îi poartă numele, nimeni nu a prevăzut importanța mare pe care o vor avea, atât în celace privește cercetările cu privire la structura materiei, cât și în domeniul aplicațiunilor Este în deajuns de cunoscută astăzi folosirea acestor raze în medicină. Zeci de mii de bolnavi au fost cercetați cu aceste raze spre a se stabili locul suferinții, iar în timpul războiului au fost un auxiliar neprețuit pentru servicille de chirurgie.

In ultimul timp, folosirea acestor raze în industrie, în special în metalurgie, a dat rezultate de o importanță covârșitoare. In Germania s'au instalat laboratoare speciale, în care se cercetează, cu ajutorul razelor Roentgen, proprietățile metalelor. In „Kaiser Wilhelm Institutut für Metallforschung" la Berlin, care are un buget anual de circa 250 milioane de lei, se studiază în special aluminiu și aliajele care se fac cu acest metal în vederea întrebuințării lui, mai cu seamă la construcția avioanelor.

Un laborator, cum nu există altul în lume, este la Siemensstadt, lângă Berln. Acest imens laborator cuprinde patru secțiuni. In prima secțiune se studiază metodele de cercetare și se construesc aparatele necesare. In a doua secțiune se cercetează numai corpurile simple, cristale sau corpuri amorfe.

Spre exemplu, o bară de oțel căreia până acum i se determina densitatea, maleabilitatea, rezistența ei la tracțiune, proporția de carbon pe care o conține, astăzi este supusă unei amănunțite cercetări cu raze Roentgen. Cu un microscop, ori cât de puternic ar fi el, se poate vedea, pe o placă de oțel, diferite granule, aranjate la întâmplare, Dar puterea unui microscop este limitată; nu se pot distinge două particule dacă distanța dintre ele este mai mică de a suta mia parte dintr'un milimetru. Față de mărimea atomilor, această distanță este însă foarte mare.

Ca să ne dăm seama de structura atomică a materiei trebue un aparat care să aibă o putere de a distinge două puncte la o distanță unul de altul de a zecea milioana parte dintr'un milimetru, de oarece aceasta este distanța medie între atomi într'un corp.

Dacă se cunoaște cum sunt aranjați atomii într'un corp și distanțele dintre ei, e posibil astăzi să se determine proprietățile fizice ale corpurilor. Pentru aceste determinări se întrebuințează razele Roentgen care după ce trec, spre exemplu, printr'un cristal, produc pe o placă fotografică niște pete, numite „pete de difracțiune". După poziția acestor pete, după lungimea de undă a razelor în care s'a lucrat, se poate determina distanța dintre atomii care formează cristalul; ceva mai mult, se poate stabili întreaga arhitectură a cristalului. Un cristal de sare de bucătărie (clorura de sodiu) este format din atomi de clor și atomi de sodiu, așezați alternând, în vârfurile unui cub. Intre atomi sunt spații libere, goale, destul de mari față de mărimea atomilor. Cu toate că materia cristalină era considerată ca omogenă, se vede prin analiza cu razele Roentgen, că e plină de spații goale.

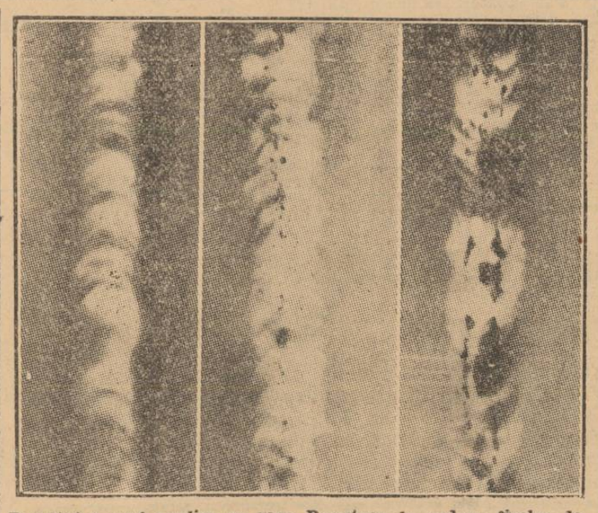

Rezultatul unei analize cu raze Roentgen la sudura firelor de oțel.

In stânga: o sudură bine făcută. La mijloc: mai puțin bine
In dreapta: rău.

Astăzi se cunoaște, datorită analizei făcută cu razele Roentgen, arhitectura aproape a tuturor cristalelor.

Afară de aceste forme cristaline pe care le găsim în natură, materia se mai poate prezenta sub forma unei aglomerări de cristale, cum se observă spre exemplu în aliaje Dacă se rupe o bară de bronz și se observă cu lupa suprafața unde s'a făcut ruptura, vedem o mulțime de puncte strălucitoare Aceste puncte strălucitoare nu sunt altceva decât mici cristale, care observate la microscop, au forma cristalelor mari. Dacă se studiază cu razele Roentgen această îngrămădire de cristale, numită „magmă cristalină", fiecare cristal dă o serie de pete negre de difracție, așezate regulat, spre exemplu după un cerc. S'a stabilit că numărul cercurilor este cu atât mai mare cu cât cristalele sunt mai mici. In modul acesta s'a ajuns să se cunoască mărimea cristalelor dintr'un aliaj.

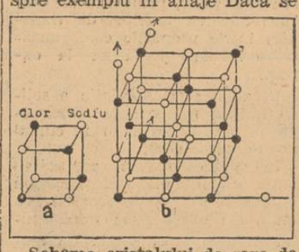

Schema cristalului de sare de mare.

După felul aliajului se poate găsi în magma cristalină, două sau trei feluri de cristale. Spre exemplu, aliajul de cupru cu aluminiu poate să aibă cristale de cupru, cristale de aluminiu. Fiecare dintre aceste cristale produc pe placa fotografică diferite feluri de pete de difracție, când sunt studiate cu razele Roentgen.

Felul aliajului și calitatea lui, se stabilește astăzi după aceste fotografii sau diagrame a petelor de difracție, obținute cu razele Roentgen.

(Continuare in pagina 2-a)